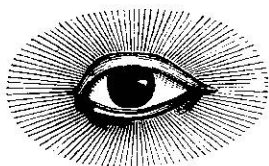

Dư Luận

Đọc báo nói về nhạc sĩ Vũ Thành An và Trại Học Tập Phú Sơn 4, tỉnh Bắc Thái, nhắc lại nhiều kỷ niệm buồn mà kẻ viết bài này muốn chôn vùi vào dĩ vãng. Tuy nhiên các dư luận đăng trên báo đã di hại cho một người đồng cảnh ngộ, tuy không quen biết, nhưng đã thấy nhiều ở hai trại Long Thành và Phú Sơn 4 nên phải góp ý để cho các đồng hương hiểu rõ hơn và suy nghĩ thêm trước khi kết tội hay có một quan niệm quá khắt khe đối với những người đã trải qua đoạn đường hoạn nạn do thời cuộc, vận hạn của quốc gia đưa đẩy vào.

Chỉ trong mấy ngày cuối tháng 4 đầu tháng 5 năm 1975 mà mọi sự đều thay đổi giống như giữa trưa mà trời đột nhiên sập tối! Đa số chúng ta, người may mắn ra đi cũng như người còn kẹt lại, chắc ai cũng bàng hoàng như đang đi trong cơn ác mộng. Rồi lệnh trình diện để đi học

tập cải tạo ở trường Gia Long, đang đêm chở lên Trại Cô Nhi Long Thành, gia đình không được liên lạc! Trong tình trạng vô vọng đó tâm trạng chúng tôi rất phức tạp. Có người quá bi quan, có người thì lại tự an ủi mình bằng những ý nghĩ rất lạc quan: “Không nghe Cách Mạng nói là đem lương thực đủ ăn 1 tháng sao? Học một tháng rồi sẽ về, đừng quá lo vẩn vơ!”

Hồi đó tôi cố gắng nhận định tình hình để đối phó nên ai nói mặc ai. Nhờ có kinh nghiệm về Việt Minh thời 1945-47 nên tôi tự hỏi: sau 30 năm họ có thay đổi gì không? Lần lần tôi thấy rất ngạc nhiên và bi quan là không thay đổi một tí nào hết. Và cố gắng dùng lý trí để đối phó, không lạc quan để tránh thất vọng, không bi quan để có nghị lực và sức khỏe chịu đựng một thử thách ghê gớm và có lẽ trường kỳ.

Tôi và một vài bạn đã cùng nhau suy ngẫm tình thế để đối phó. Chúng tôi là chuyên môn ít dính đến chính trị. Nhưng làm sao chính quyền Cộng Sản phân biệt được? Đối với họ, giữ những chức vụ cao trong chính quyền phải là đảng viên có hạng. Chính sách Học Tập Cải Tạo chỉ là một cơ chế cô lập các thành phần có thể phương hại cho chính quyền mới. Họ luôn luôn tuyên bố:

“Cải tạo tốt thì sẽ được về sớm”.

Nhưng theo chúng tôi thì những cán bộ canh chừng tôi, tổ chức học tập ở Hội Trường, cán bộ quản giáo chẳng có chút quyền hạn nào, toàn là đóng kịch phỉnh con nít. Thả chúng tôi ra là cả một chánh sách, theo tình hình bên ngoài, sau khi điều tra lý lịch, thấy thả chúng tôi ra có lợi hơn là giam hay là ít nhất cũng vô hại mà lại có dịp nêu thành tích “Cách Mạng Khoan Hồng”. Một bác sĩ trong nhóm chúng tôi đã rĩ tai tôi, một đêm không ngủ được, một nhận xét rất thâm thúy: “Nếu chúng ta

mong được thả sớm thì đừng mong VC gặp khó khăn và phải mong là họ được đủ mọi thứ họ muốn: tình hình chính trị ổn định, chính quyền vững mạnh, được quốc tế công nhận, thiết lập bang giao với các cường quốc tư bản, nhận thành viên của Liên Hiệp Quốc v.v.... Anh không thấy ở Huế Tết Mậu Thân họ đã giết tập thể các người họ bắt được trước khi họ thất bại rút lui sao?”. Tất cả việc học tập tốt, lao động tốt chỉ là trò hề. Các cán bộ quản chế chúng tôi quyền hạn rất nhỏ, họ có thể làm hại chúng tôi mà không có thể thi ân nếu không được chính sách cho phép. Một ví dụ: một người chung nhà với tôi bị tố là không chịu đi cầu ở cầu tiêu mà ngồi trút gánh nọc ở bãi đất trống cho mất mẻ! Cán bộ quản giáo không có ý kiến ngay mà ngày hôm sau (có lẽ phải hội họp đêm để hỏi ý kiến cấp cao hơn) mới bảo anh ta làm một bản tự kiểm thảo. Nhưng anh ta chưa viết xong thì cán bộ cho biết anh được Cách Mạng khoan hồng cho về đoàn tụ với gia đình, khỏi nộp bản kiểm thảo! Như vậy thì những gì ta làm trong lúc học tập chỉ là để cho có, giữ gìn trật tự trong trại đâu có ảnh hưởng gì đến việc được trả tự do đâu?! Nhưng có người vẫn quan niệm là đâu không chắc ta cũng cứ làm cầu may, ai chết mặc ai! Bởi vậy mới có việc làm vô liêm sỉ như tố cáo lẫn nhau, nịnh bợ cán bộ, tỏ ra ta đây giác ngộ, học tập tiến bộ v.v...! Trong tình trạng tâm lý của chúng tôi lúc bấy giờ tôi không nở trách ai hết, thấy tội nghiệp quá! Khi đã vào trong tình cảnh ấy, không còn cái gì để giữ gìn, cái lớp bề ngoài tự trọng đã bị lột hết, tôi đã chứng kiến nhiều cảnh đau lòng nhìn thấy những bạn tù có những hành vi mà hồi trước trong xã hội thời VN Cộng Hòa tôi không thể tưởng tượng là họ có thể làm được. Sau đây là một vài câu chuyện nêu ra để quý độc giả xét và

tha thứ cho những người bị tiếng xấu trong khi “Học Tập... Cải Tạo”

1. Sau mỗi buổi lên Hội Trường nghe giảng xong là phải họp tổ để thảo luận. Tôi nhớ bài học là “Mỹ Ngụy và tay sai”. Trong lúc phát biểu có một bác đã lớn tuổi quen miệng nói: “Thời Ông Diệm...” thì bị một cậu bằng tuổi con cháu, mặc đầu đã tốt nghiệp đại học và làm công chức, chặn ngay: “Anh học tập chưa tiến bộ. Không được kêu ông Diệm mà phải kêu là thằng Diệm!” Bác kia định to tiếng thì ông bạn ngồi bên cạnh cầm tay bác lại và nói một câu xuôi cõ cho yên vì có Cán Bộ đang đi đến: “Cám ơn anh đã chỉ bảo để cho chúng tôi được tiến bộ”.

2. Khi ở trại Phú Sơn 4, có thư viện cho mượn sách để đọc. Anh được Cán Bộ giao giữ thư viện là một anh còn trẻ, tốt nghiệp đại học, công chức thời VNCH. Có nhiều sách kỹ thuật dịch từ sách Liên Xô, tôi rất muốn đọc. Một trong những cuốn sách đó là: “Cơ Học Đất” (tiếng Mỹ là Soil Mechanics, tiếng Pháp là Mécanique des Sols). Tôi biết Liên Xô có nhiều nghiên cứu về khoa này rất đặc biệt khác với lý thuyết của Pháp và Mỹ vì hồi làm việc ở Paris, ông Giám đốc của tôi là Tổng Thư Ký của Hội Khoa Học Đất của Pháp, thường đi dự hội quốc tế và đem các tài liệu về bảo tôi đúc kết và xếp vào thư viện của hãng tôi đang làm việc. Một hôm tôi lên mượn quyển sách đó lần thứ hai, anh giữ thư viện rút ra đưa cho tôi. Tôi xem qua rồi nói: “Anh làm ơn cho tôi đổi quyển kia” và chỉ quyển thứ hai. Anh ta có vẻ không bằng lòng và nói: “Sách nào cũng giống nhau sao đòi sách này sách kia?”. Tôi phân bua: “Anh nhìn đây, quyển anh cho tôi mượn có hai Chương III mà lại không có Chương IV. Còn quyển này thì đầy đủ”. Chỉ có chừng ấy mà anh kết tội tôi: “Anh dám chê sách

Cách Mạng hả?” Và sau đó hình như anh ta báo cáo lên cán bộ quản giáo cho nên cán bộ đến hỏi tôi: “Tôi được nghe là anh chê sách xã hội chủ nghĩa và không đọc sách chính trị mà chỉ đọc sách kỹ thuật phải không?”. Tôi tình thật thuật lại câu chuyện và nói là tôi gốc kỹ thuật nên hiểu kỹ thuật hơn là chính trị. Mặc dầu vậy, tôi đã đọc nhiều lần sách “Chế Độ Tư Bản Hiện Đại” của Trần Quyền, Chủ tịch Ủy Ban Khoa Học Nhà Nước. Anh ta có vẻ hiểu và nói: “Cũng tốt thôi. Đảng đã chủ trương làm 3 cuộc cách mạng: cách mạng về quan hệ sản xuất, cách mạng về văn hóa và tư tưởng, cách mạng về khoa học kỹ thuật, trong đó cách mạng khoa học kỹ thuật là then chốt. Nhưng anh cũng nên đọc sách chính trị để hiểu rõ đường lối của đảng và nhà nước”.

Anh bạn phụ trách thư viện có lẽ không ngờ là báo cáo của anh lại đúng như tôi muốn và có lợi cho tôi: VC nghi những người chính trị mà ít nghi những người kỹ thuật vậy nếu họ biết tôi thích kỹ thuật thì họ ít nghi ngại và có thể thả tôi sớm.

Sau đó có chuyện bất ngờ có liên quan đến việc 2 và lại dẫn đến câu chuyện 3. Một hôm đang lao động hái chè trên đồi ở trại Phú Sơn 4, Bắc Thái, thì Cán Bộ Quản Giáo đến bảo tôi đẩy cái xe chở đất bằng gỗ đi theo anh ta. Sau 2 năm học tập tôi đã quen là làm theo chỉ thị và không hỏi! Cán bộ cứ dẫn đi mãi mà không nói năng gì, nên tôi rất lo ngại nghĩ rằng có lẽ có chuyện gì bất trắc! Nhưng khi đến một con sông nhỏ, có cái cầu xưa bằng bê tông, cốt thép đã sập một nửa, thì anh cán bộ dừng lại và nói: “Trên yêu cầu anh lập phương án làm lại cầu này. Anh xem lại cho kỹ càng, tôi đợi anh.” Tôi xem thấy cầu làm theo loại cầu bê tông cốt thép nhỏ giống đa số cầu do Pháp làm ở VN thời Pháp thuộc,

không có gì đặc biệt. Gãy vì cũ quá và bị nước xói mòn móng cột cầu. Khi đi về trại cán bộ nói tôi cần bút mực, giấy thước đo thì cho biết, chiều nay sau khi lao động về anh ta sẽ đem đến cho. Tôi hỏi: “Làm bao giờ phải xong?” Cán bộ nói: “Cho anh nghỉ lao động thì 1 tuần lễ có đủ không?” Tôi nói: “Có lẽ được.” Anh ta thêm: “Anh cứ cố gắng làm cho tốt, không cần gấp lắm!” Và ngay chiều đó, khi lao động về tôi vừa tắm rửa xong đi vào nhà (nhà 6 trại Phú Sơn 4) thì một anh “láng giềng” khó tính của tôi chạy lại nói rất lễ phép: “Thưa anh, cán bộ vừa đến đưa giấy bút để anh làm việc cho cán bộ. Em để trên cái kèo nhà trên chỗ anh nằm để cho khỏi dơ.” Tôi cảm ơn anh ta và rất thắc mắc tại sao người “láng giềng đồng sàng” (cùng giường vì chỗ anh nằm sát chỗ tôi trên tấm phản ngựa chung) lại thay đổi thái độ đột ngột như vậy? Thường ngày anh hay to tiếng nguyên rửa cấp chỉ huy cũ: “ĐM. tao đang yên ổn trong quân đội mà thằng L... (cấp chỉ huy) nó bắt tao qua làm Chánh Văn Phòng cho nó?!” Nói to mong cho cán bộ hay ăng ten nghe chăng? Mỗi lần tôi lần qua chỗ anh nằm, hay lỡ để đồ dùng lên chỗ anh là anh cau có nói năng thô tục không chịu được! Có lẽ anh thay đổi thái độ vì thấy cán bộ giao công tác cho tôi tưởng là tôi có “thờ” lắm! Anh đâu có biết là tôi đang suy nghĩ mung lung về mục đích của cách mạng khi giao cho tôi làm việc này. Nếu họ cần làm lại cầu, họ đâu phải nhờ đến thằng học viên Ngụy này? Có lẽ đây là một cách họ thử xem tôi có phải là một kỹ sư thật không hay là được chính trị cấp cho “văn bằng hữu nghị”. Cho nên tôi đã dùng trí nhớ ôn lại các luật lệ xây cất cầu bê tông của Pháp để làm dự án vì tôi đoán đa số các cán bộ kỹ thuật của VC đều là dân công chánh đời Pháp thuộc hay cùng lắm

cũng tốt nghiệp ở Liên Xô hay Đông Đức. Họ sẽ không hiểu và nghi ngờ nếu tôi xài luật Mỹ với các đơn vị đo lường lạc hậu: foot, mile, pound, gallon thay vì mét, kilômét, kilô-gram, lít của hệ thống SI (Système International). Làm xong nộp rồi đi lao động. Sau đó khoảng 2 tháng (tháng 3 năm 1978) thì tôi được gọi tên cho về Thành Phố Hồ Chí Minh đoàn tụ với gia đình. Tôi vẫn chưa hiểu cái dự án viết lên giấy gói đồ đó có ảnh hưởng gì đến chuyện tôi được về không? Nhưng cái thái độ của anh “bạn tù lảng giềng” của tôi thật là ấu trĩ và vô liêm sỉ nhưng lúc đó tôi vẫn không trách anh ta vì mỗi người đều muốn dùng hết cách để thoát thân.

Vậy cho nên, những người chỉ nghe nói mà đã kết tội quá khắt khe như trường hợp Vũ Thành An thì tôi thấy hơi quá đáng, gây ra dư luận không tốt có thể hại đến cuộc sống của anh. Khi ở trại Phú Sơn 4 thì tôi biết anh VTA là nhà trưởng nhà 1, trong lúc tôi ở nhà 6.

Tôi chắc chắn rằng không ai có thể biết được anh Nhà Trưởng có báo cáo hay không và có làm hại được ai không? Muốn đọc giả tìm hiểu về việc này tôi xin kể những chuyện tôi biết về một anh Nhà Trưởng khác: Hồi còn ở trại có nhi Long Thành tôi thân với một anh Nhà Trưởng nên tôi rất rõ anh ta là một người tốt. Nhiệm vụ “Nhà Trưởng” do cán bộ chỉ định và có nhiệm vụ phải báo cáo! Báo cáo các sinh hoạt và tình trạng của các học viên. Anh ta rất tốt với anh em: gia đình bối đồ ăn vào anh ta chia cho anh em ăn hết, tôi can mãi mà anh cứ lờ đi. Một hôm anh nhận được gia đình gởi cho một cái áo mưa rất tốt choàng rất rộng rãi, anh ta lấy kéo cắt hai. Tôi nói: “Điên rồi hả? Áo tốt vậy mà cắt ra!” Anh ta điềm nhiên nói: “Thấy thằng Q... không có áo mưa đi lao động nên tôi

chia cho nó một nửa”.

Lại một hôm khác, anh hỏi nhỏ tôi: “Anh còn thuốc lá không?” Tôi hỏi: “Không hút thuốc mà hỏi làm gì?” Anh ta cho biết là anh cán bộ có vẻ thèm thuốc lá lắm, muốn lót cho anh ta để cho các anh em được thoải mái. Và tiếp: “Khi nào trại bán thuốc lá tôi sẽ mua trả anh.” Tôi nói nếu anh làm việc có ích cho anh em thì khỏi trả.

Người tốt mà khi ra trại tôi chỉ gặp anh có một lần đi chữa răng rồi sau đó nghe tin anh bị bạo bệnh chết một ngày trước khi ra đi đoàn tụ với gia đình ở Pháp.

Vậy mà có một người nói xấu anh ta. Anh này tính xấu nhất nhà nên tôi không muốn cãi vã sinh ra lùm chuyện không hay. Tôi để ý nhận xét thì những điều anh vu oan cho nhà trưởng phát xuất từ đố kỵ ganh ghét. Trong thâm tâm có lẽ anh nghĩ tại sao cách mạng không lựa anh làm nhà trưởng, anh sẽ làm việc, báo cáo nhiều việc trong trại mà anh đương kim nhà trưởng không biết chỉ báo cáo bậy. Những điều anh ta nói toàn là ức đoán, suy bụng ta ra bụng người! Vậy ta không nên nghe một vài người nói mà vội kết tội kẻ khác. Tuy vậy theo chuyện xưa về mẹ thầy Tăng Tử, tôi biết việc xét đoán này rất khó. Dư luận ảnh hưởng rất tai hại! Mẹ thầy Tăng Tử tin con mình. Một hôm bà đang ngồi dệt cửi thì có một người đi qua nói: “Tăng Sâm giết người!” vì kẻ sát nhân trùng tên với con bà. Bà không tin. Nhưng rồi hai người nói, ba người nói, bà hoảng quá bỏ chạy!

Luật pháp Mỹ có một nguyên tắc rất sâu sắc mà người ta bàn tán rất nhiều: “A person is presumed innocent until proven guilty” (một người được chấp nhận là vô tội cho đến khi có bằng cứ là có tội) vì có nhiều trường hợp dư luận thấy tội rõ ràng mà lại được tòa tha vì thiếu

bằng chứng buộc tội. Nhưng trong trường hợp một anh bị kết tội oan ở tù 16 năm rồi người nhân chứng mới thú tội với tòa là đã vu oan cho anh và anh được tha. Ta thử tưởng tượng mỗi oan đó đã di hại cho anh ta, gia đình và tương lai của anh ra ra sao thì có lẽ ta nên theo nguyên tắc nhân đạo của luật pháp Mỹ mà không nên chấp nhận chủ trương “Thà giết oan một trăm người còn hơn để một kẻ có tội tẩu thoát”.

Tôi quan niệm Dư Luận Đúng hay Sai có ảnh hưởng rất lớn đến cá nhân, gia đình, xã hội và cả sự lớn mạnh của một quốc gia. Búa rìu dư luận có thể ngăn chặn tội ác, khuyến khích người tốt, việc tốt hơn cả tòa án, trường học, nếu là Dư Luận Đúng. Trong một xã hội mà dư luận chỉ trích nặng nề một nhạc sĩ lúc sa cơ mà lại quá dễ dãi đối với những người có nhiệm vụ bảo vệ chính thể quốc gia lại bỏ chạy trong lúc quốc gia lâm nguy, luôn luôn sẵn sàng trở cờ theo giặc vì quyền lợi cá nhân thì làm sao sản xuất được anh hùng hết lòng vì hạnh phúc của quốc dân đồng bào?

Mùa bầu cử tổng thống ở Mỹ, người ta đang hỏi ai đúng ai sai giữa hai lời nói của đương kim Đệ Nhất Phu Nhân Hillary của Tổng Thống Clinton, ứng cử viên đảng Dân Chủ: “It needs a village to raise a child” (Cần cả làng xã để nuôi dưỡng một trẻ thơ) và lời nói của cựu Nghị Sĩ Bob Dole, ứng cử viên đảng Cộng Hòa: “It does not need a village but a family to raise a child” (Không cần cả làng xã mà chỉ cần một gia đình để nuôi dưỡng một trẻ thơ). Nếu ta nghĩ rằng “nuôi dưỡng” chỉ có nghĩa là nuôi cho lớn thì có lẽ gia đình là chủ chốt. Nhưng nếu ta hiểu rộng ra “nuôi dưỡng” có nghĩa là nuôi trẻ thơ cho khôn lớn nên người thì có lẽ cần đến cả “làng xã” (xã hội). Nói rộng ra, Dư Luận trong gia đình và ngoài

xã hội có ảnh hưởng rất lớn đến sự nuôi dưỡng và giáo dục trẻ thơ. Ta hãy nghe bà mẹ khuyến khích con: “Con ăn hết chén này cho chóng lớn mẹ thương!”. Và: “Con làm vậy xấu lắm! Các anh chị cười nơi kia!”

Hai chữ “mẹ thương” và câu “anh chị cười nơi kia” phản ánh Dư Luận “khen thưởng cái tốt, cười chê cái xấu” thể hiện hai mặt của quan niệm giáo dục của Mỹ: “The carrot and the stick” (giỏi thì được thưởng một củ cà rốt và làm bậy thì ăn roi).

Viết đến đây thì thấy đã quá dài sợ các Ái Hữu đọc mệt nên thêm vài lời thanh minh rồi tạm ngưng.

Trong số LTCC trước AH Lê Mộng Hùng có hỏi chắc là sau bài Tu Thân tôi sẽ viết về Tề Gia, Trị Quốc...? Về hai môn đó tôi vừa dở mà lại lười: đối với con cái thì quá dễ dãi, đối với chính sự thì quá “khờ”. Người ta đã nói là người mà cứ nói 2 cộng 2 là 4 thì không bao giờ làm chính trị được. Chính trị gia lỗi lạc phải biết nói: 2 cộng 2 là... “tất cả gì quý vị cử tri muốn”! Một anh bạn hay đến đánh mà chược ở nhà tôi ở 58 Nguyễn Thông đã “chọc què” tôi: “Kiếp sau moa sẽ đầu thai làm con ông Tăng, sướng lắm không bao giờ bị la rầy!” Vì vậy mà tôi không dám nói nhiều về hai mục Tề Gia, Trị Quốc sợ lời cái dở của mình. Nhưng đọc lại bài Dư Luận này cũng thấy có liên quan ít nhiều đến hai đề tài đó, nên nói ra để AH Hùng khỏi chờ đợi!

Nhân nói về Dư Luận tôi xin đính chính một chi tiết trong bài AH Lê thành Trình viết trong số trước về Bà Cựu Giám Đốc Kiều Lộ New Orleans mà nói là Da Đen. Bà là Da Trắng nhưng vì Mẹ gốc Da Đỏ nên người ta vẫn có quan niệm là không hoàn toàn trắng! Nay bà đã ra đi và Tân Giám Đốc mới thật sự là Đen. Nói Bà ta “cứng” Việt Nam mà không nói tại sao thì hơi “phiến

Chuyện Vui Cười

TỨ KHOÁI LUẬN

Trong bàn tiệc, một bài thơ tứ khoái được đưa ra để cho mọi người thưởng thức:

*Cửu hạn phùng cam vũ
Tha hương ngộ cố tri
Động phòng hoa chúc dạ
Kim bảng quải danh đề*

(tạm dịch là hạn hán gặp mưa rào, đi xa nhà gặp người quen, động phòng đêm tân hôn, và có tên trên bảng vàng).

Một vị bình rằng nếu thêm mỗi câu hai chữ thì sướng hơn nhiều:

*Thập niên Cửu hạn phùng cam vũ
Thiên lý Tha hương ngộ cố tri
Hoà thượng Động phòng hoa chúc dạ
Nột nho Kim bảng quải danh đề*

(tạm dịch là mười năm hạn hán gặp mưa to, đi xa ngàn dặm gặp người quen, sự ông mà động phòng trong đêm tân hôn, học đốt mà có tên trên bảng vàng)

Một vị bàn rằng nếu thay thế hai chữ nói trên bằng hai chữ khác thì không phải tứ khoái mà là tứ họa đấy:

*Tang điền Cửu hạn phùng cam vũ
Đào trái Tha hương ngộ cố tri
Yểm hoạn Động phòng hoa chúc dạ
Cửu nhân Kim bảng quải danh đề*

(tạm dịch là ruộng muối mà gặp mưa rào, đi trốn nợ mà gặp chủ nợ, quan hoạn mà phải động phòng đêm tân hôn, kẻ thù của mình có tên trên bảng vàng)

diện”. Lúc mới đến, bà tỏ ra ác cảm với Việt Nam vì nói tiếng Mỹ dở, đã buộc chúng tôi đi học Anh văn một khóa nhưng sau bà nhận thấy chỉ có các AH VN là làm việc tận tâm, giỏi mà không dối trá phản phúc, nên bà đã có can đảm thay đổi thái độ và nâng đỡ Việt Nam. Một cựu giám đốc trước, tuy rất chán ông chef da trắng của tôi, có vẻ muốn AH Lê thành Trang thay, nhưng một hôm ông nói: “I can not ask UP (tên ông Chief Engineer) to step down” (Tôi không thể yêu cầu UP từ chức). Bà

không làm lâu được vì nhiều lý do mà lý do chính là “đổi trắng thay đen” và lý do phụ là bà ta thuộc hạng người “2+2=4”.

Sở dĩ tôi phải có vài lời thanh minh thanh nga là vì tôi quan niệm dư luận đúng rất quan trọng và hai nữa là để thanh minh cho một người đã có can đảm bất chấp dư luận “đen, trắng” mà hết lòng nâng đỡ các AHVN.

PHAN ĐÌNH TĂNG